

WORKSHOPS VOOR GEMEENTERADEN
2012

Kennis & Kunde

ACTIE
PROGRAMMA LOKAAL
BESTUUR

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF

WORKSHOPS

Kennis

- Grip op de Programmabegroting
- Gemeentebelastingen: wat valt er te kiezen?
- Sturen met kengetallen
- De kaderstellende rol van de raad
- Integriteit

Kunde

- Oog in oog met de burger
- Politieke debatvaardigheden & Debatscan
- Slagvaardig voorzitten & Voorzittersscan
- Snellezen: basis & digitaal
- Een effectieve inbreng leveren
- Media
- Sociale media: kennismaking & strategie

PRAKTISCHE INFORMATIE

Woord vooraf

Voor u ligt de brochure Kennis & Kunde 2012 van het Actieprogramma Lokaal Bestuur. Kennis & Kunde is een serie incompany workshops voor gemeenteraden. Het is een gevarieerd aanbod dat gericht is op het versterken van kennis en vaardigheden.

Vele gemeenteraden hebben de afgelopen jaren al gebruik gemaakt van Kennis & Kunde. Voor 2012 is een vernieuwd aanbod samengesteld. Nieuw zijn de workshops 'Sturen met kengetallen', 'Belastingen', 'Sociale media' en 'Oog in oog met de burger'. Ook zijn er enkele verdiepingsworkshops opgenomen. Een workshop op maat behoort eveneens tot de mogelijkheden.

In 2012 organiseert het Actieprogramma opnieuw een aantal regiocongressen voor raadsleden, onder de titel 'Raad op zaterdag'. Tijdens deze regiocongressen kunt u kennismaken met een aantal workshops uit het aanbod Kennis & Kunde.

VOOR MEER INFORMATIE, ZIE WWW.ACTIEPROGRAMMA.NL

Workshops

KENNIS

GRIP OP DE PROGRAMMA- BEGROTING

In deze workshop krijgt u inzicht in hoe u als raadslid goed gebruik kunt maken van de Programmabegroting en van de andere documenten uit de Begrotingscyclus.

U krijgt antwoord op vragen die wellicht ook bij u leven, zoals:

- * Is de programmabegroting van de raad of van het college?
- * Hoe kan ik de begrotingscyclus gebruiken om kaders te stellen en om te controleren?
- * Hoe leg ik vast waaraan de financiële informatie vanuit het college moet voldoen?
- * Hoe krijg ik inzicht in de financiële positie van mijn gemeente?
- * Wat is het verschil tussen reserves en voorzieningen?
- * Waarom moet mijn gemeente toch lenen, terwijl er reserves genoeg zijn?
- * Hoe kunnen accountant en rekenkamer mij van dienst zijn?

Afhankelijk van de vragen die bij u leven, zal op onderdelen meer of minder worden ingegaan. Leer in deze workshop meer over de mogelijkheden van de Programmabegroting en krijg tips om meer grip te krijgen op de Begrotingscyclus en te sturen op beleid.

GEMEENTEBELASTINGEN: WAT VALT ER TE KIEZEN?

De opbrengst van de gemeentelijke belastingheffing is van wezenlijk belang om een deel van de beleidsvoornemens te realiseren. Tegelijkertijd zijn burgers en bedrijven kritisch over de hoogte van de verschuldigde belastingen. Dit stelt hoge eisen aan de inhoud en de uitvoering van de gemeentelijke belastingregels. De gemeenteraad speelt daarbij een belangrijke rol.

In deze workshop gaat u aan de hand van praktijkvoorbeelden dieper in op de mogelijkheden en onmogelijkheden bij de heffing en de invordering van gemeentelijke belastingen.

Zo wordt aandacht besteed aan vragen als:

- * Wat is de rol van de gemeenteraad bij de belastingheffing?
- * Welke belastingen kan een gemeente invoeren?
- * Hoe komt de gemeenteraad tot een gemotiveerde keuze van tarieven, maatstaven en vrijstellingen?
- * Welke mogelijkheden zijn er om een belastingaanslag kwijt te schelden?

STUREN MET KENGETALLEN

Hoe hoog zijn de lokale lasten in onze gemeente in vergelijking met bijvoorbeeld omliggende gemeenten? Zijn onze uitgaven voor sportvoorzieningen lager of hoger dan in gemeenten van vergelijkbare grootte? Hebben wij meer of minder uitstroom uit de bijstand dan andere gemeenten in onze provincie?

Regelmatig wordt dit soort vragen gesteld door raadsleden. Er blijkt grote behoefte om de prestaties van de eigen gemeente te vergelijken met die van andere gemeenten.

In deze workshop maakt u kennis met veel geraadpleegde databestanden en ziet u hoe u vanachter uw eigen computer uw gemeente kunt vergelijken met (of spiegelen aan) willekeurige andere gemeenten. Dit biedt u handvaten om de beleidsvoornemens van het college goed te kunnen beoordelen en wellicht andere prioriteiten te stellen.

DE KADERSTELLEDE ROL VAN DE RAAD

Met de invulling van de kaderstellende rol worstelen veel raadsleden. De kernvraag is vooral hoe u het bestuurlijk speelveld afbakent en tegelijkertijd het college duidelijke richtlijnen meegeeft.

Andere belangrijke vragen zijn onder meer:

- * Wat voor informatie heeft u nodig om kaders te stellen?
- * Wat is de relatie tussen kaderstelling en de beleidscyclus?
- * Hoe formuleert u een bestuursopdracht?

In deze workshop wordt dieper ingegaan op uw rol als kadersteller en krijgt u meer zicht op de instrumenten die u als raadslid kunt gebruiken om inhoud en vorm te geven aan het stellen van kaders. Verder krijgt u tips over het proces en hoe de griffier u hierbij kan ondersteunen.

INTEGRITEIT

Van raadsleden wordt verwacht dat zij midden in de maatschappij staan en integer zijn. Maar wat betekent dat in de praktijk?

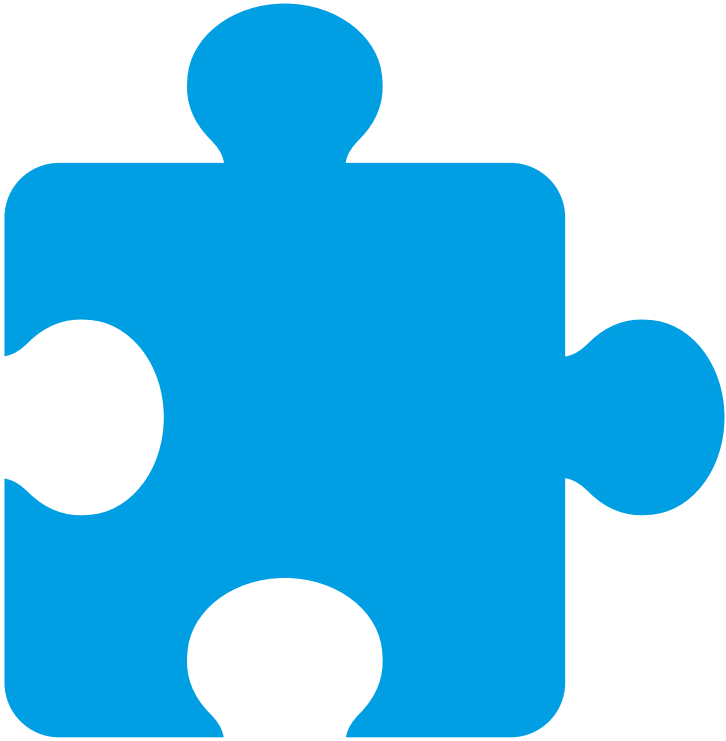
Hoe gaat u bijvoorbeeld om met de persoonlijke en zakelijke relaties die u in uw gemeente hebt? Wanneer is er sprake van schijn van belangenverstrengeling? Biedt de gedragscode van uw gemeente u hierbij voldoende duidelijkheid en hoe spreekt u een ander aan? Kortom, hoe gaat u om met dilemma's op het gebied van integriteit en hoe vindt u de juiste balans?

In deze workshop wordt de bewustwording van integriteit vergroot bij zowel de raad als het individuele raadslid, door:

- * kennis op te doen over wetgeving;
- * met elkaar in gesprek te gaan over integriteit;
- * dilemma's uit uw eigen bestuurspraktijk te bespreken aan de hand van het model 'morele oordeelsvorming'.

Het is mogelijk om deze workshop als gemeenteraad samen met het college te volgen.

KUNDE

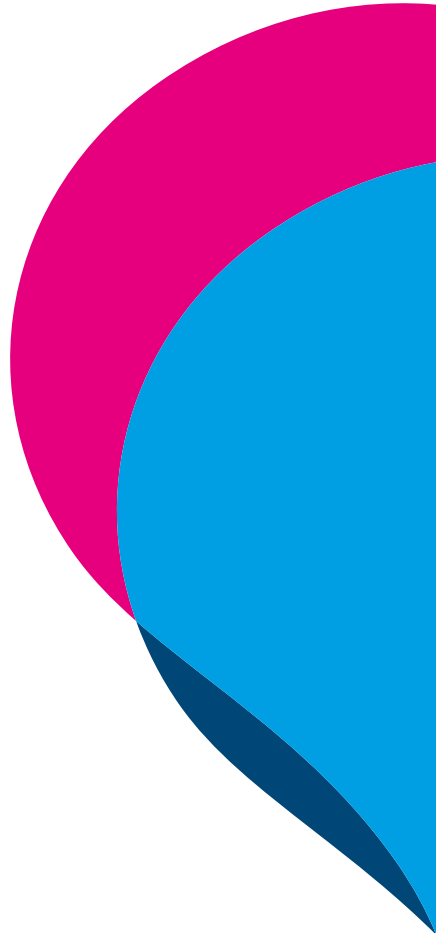

OOG IN OOG MET DE BURGER

Als raadslid hebt u er alle belang bij om soepel en effectief met inwoners van uw gemeente te communiceren. Maar dat is niet altijd gemakkelijk. Burgers anno 2012 zijn zeer mondig, hebben verstand van zaken en hebben zo hun eigen kijk op lokale politici. Hoe gaat u het gesprek aan?

In deze interactieve workshop vergroot u uw vaardigheden in de directe communicatie met burgers. Of het nu gaat om een fractiespreekuur, een ontmoeting op straat of een inspraakavond, u wilt als raadslid zo dicht mogelijk bij de burger staan. Wat kunt u zeggen, wat kunt u beter niet zeggen? En hoe zegt u het? Wat zegt u bij een storm van kritiek? Hoe kunt van klagende burgers uitstekende ambassadeurs maken? Wat hoort een inwoner als u spreekt?

Uit het leven gegrepen scènes en een stapsgewijze aanpak maken u duidelijk hoe een klein verschil in uw communicatiestijl een groot verschil kan maken in uw verhouding tot inwoners. Met de concrete feedback en praktische tips voor een goed gesprek met elke burger verbetert u de communicatie met uw inwoners.

POLITIEKE DEBATVAARDIGHEDEN & DEBATSCAN

Politieke debatvaardigheden

Van raadsleden wordt op tal van plekken overtuigingskracht verwacht. Of het nu gaat om een politiek debat, een media-optreden, een informele ontmoeting of een bewonersavond: u wilt altijd overtuigend overkomen.

In deze workshop leert u werken met essentiële debatvaardigheden om in elke situatie overtuigend te zijn. Deze training biedt u als raadslid de kans om te sparren met de Nederlandse debattop, zodat u nooit meer het beruchte 'had ik maar... gevoel' heeft.

De debattraining is afgestemd op uw wensen en behoeften en werkt op een persoonlijke en diepgaande manier aan effectieve vergaderingen en discussies.

Debatscan

De Debatscan biedt de mogelijkheid om een debattraining optimaal af te stemmen op de wensen en behoeften van de raadsleden. In de Debatscan wordt een raads- of commissievergadering zo objectief mogelijk op uiteenlopende punten geobserveerd. De scan beoordeelt zowel individuele raadsleden als de gehele raad op gedrag en vaardigheden. Ook wordt gekeken naar de opbouw en inrichting van de discussies. Zo krijgt u een praktisch en direct bruikbaar advies.

Combinatie scan en training

Voor een optimaal effect kunt u de Debatscan en de training 'Politieke debatvaardigheden' combineren. U kunt ervoor kiezen om eerst de Debatscan uit te voeren en daarna de training debatvaardigheden te volgen. Een andere mogelijkheid is om eerst de Debatscan te doen, daarna de training en na een periode opnieuw de Debatscan uit te voeren.

SLAGVAARDIG VOorzITTEN & VOorzITTErSScAN

Slagvaardig voorzitten

Hoe leidt u een raads- of commissie-vergadering? Als commissie- of raadsvoorzitter bewaakt u niet alleen de agenda.

U wilt ook vaart, betrokkenheid en resultaat.

Dat vereist flink wat vaardigheden en inzicht in de verschillende rollen van een voorzitter.

Tijdens deze workshop staat de werkpraktijk van de voorzitters centraal. Deze interactieve workshop wordt samen met u opgebouwd. Uw leerdoelen bepalen waar het accent komt te liggen.

In deze training werken voorzitters aan de volgende vaardigheden:

- * zorgen voor een constructieve sfeer en goede omgangsvormen;
- * betrokkenheid van raadsleden stimuleren;
- * diplomatiek sturen van een discussie;
- * hanteren van interrupties;
- * de kunst van het samenvatten en concluderen;
- * bewaken van de agenda en de tijd;
- * ingrijpen in en inspelen op uiteenlopende (lastige) situaties (bijvoorbeeld emoties).

In deze workshop krijgt u inzicht hoe u als voorzitter uw verschillende rollen als procesbewaker en moderator kunt onderscheiden en hoe u deze effectief kunt combineren.

Voorzittersscan

De Voorzittersscan heeft tot doel de voorzitterstraining maximaal af te stemmen op de deelnemers. Een expert observeert in deze scan hoe een voorzitter van het begin tot het einde de vergadering leidt. Van het openen van de vergadering, het introduceren en behandelen van agendapunten, het interveniëren in discussies, tot het samenvatten en concluderen. Ook de inrichting van de vergadering en de diverse rollen worden beoordeeld. Zo ontstaat een helder profiel van de voorzitter en legt u zelf als voorzitter de basis voor een praktisch en direct bruikbaar advies.

Combinatie scan en training

Met de combinatie van de Voorzittersscan en de training 'Slagvaardig voorzitten' bereikt u het beste effect. U kunt de scan gebruiken als vertrekpunt voor de training. Ook kunt u na de training een Voorzittersscan doen om de opgedane lessen te toetsen aan de praktijk. Zo houdt u uw voorzittersschap scherp.

SNELLEZEN: BASIS & DIGITAAL

Het raadslidmaatschap is onlosmakelijk verbonden met de term 'lezen'. In de workshop Snellezen maakt u kennis met de basisprincipes van 'snellezen' en 'snelleren' en u oefent hiermee. Maakt u veel gebruik van digitale media, dan kunt kiezen voor de workshop 'Digitaal snellezen'. Beide workshops zijn afzonderlijk te volgen.

Snellezen

In deze praktische workshop leert u de basisprincipes van 'snellezen' en 'snelleren'. Na een introductie, gaat u aan de slag met het verhogen van uw leesnelheid. Snellezen is één, maar onthouden is minstens zo belangrijk. Daarom leert u ook essentiële informatie op te slaan in uw lange termijngeheugen. U krijgt inzicht in hoe u uw concentratie en lange termijngeheugen kunt verbeteren. Hiermee kunt u ook de snelheid, waarmee u informatie zorgvuldig opneemt, verhogen. U oefent in deze workshop met uw eigen raadsstukken en meet na elke oefening uw snelheid en informatieopslag.

Wanneer u uw leeseffectiviteit wilt verhogen, dan is deze workshop een aanrader.

Digitaal snellezen

Raadsliden krijgen hun leesstukken steeds vaker digitaal aangeboden. In deze workshop leert u snellezen vanaf uw Ipad, tablet of gewone beeldscherm.

Het snellezen en het maken van aantekeningen op uw Ipad of tablet levert spectaculaire tijds-winst op. Ook kunt u uw leesnelheid verder verhogen door fotografisch te lezen in woordgroepen. Begripsvorming gaat sneller omdat u de verbanden binnen de woordgroep sneller waarneemt. Voor het effectief verwerken en onthouden, bestaan methoden die iedereen na oefening kan aanleren. Dat betekent dat u sneller gaat lezen en meer meekrijgt van de gelezen tekst.

EEN EFFECTIEVE INBRENG LEVEREN

Voor een effectieve inbreng bij raads- en commissievergaderingen is een goede voorbereiding essentieel. Deze workshop gaat over de wijze waarop u als raadslid uw inbreng bij de vergaderingen goed kunt voorbereiden door prioriteiten te stellen, scherp te formuleren en goed te presenteren.

De workshop bestaat uit twee onderdelen:

- * Strategisch voorbereiden en handelen: hoe kunt u zichzelf strategisch voorbereiden en hoe kunt u keuzes maken? Waar zet u op in, wat is effectief, hoe komt u tot uw keuze en hoe bereidt u die voor?
- * Aandacht voor presentatie: hoe zorgt u ervoor dat u goed, helder en zeker overkomt wanneer u het woord voert? Aandachtspunten: de kern van uw boodschap, de non-verbale en verbale expressie en communicatie, presentatietechnieken en een goede inhoudelijke voorbereiding.

Voor raden en raadsleden die deze workshop eerder hebben gevolgd, is een verdiepingsslag op maat mogelijk.

MEDIA

Raadsleden en journalisten hebben elkaar nodig. Via de media bereiken raadsleden hun kiezers en daarom zoeken zij die media op. Tegelijkertijd volgen journalisten politici op de voet, op zoek naar nieuwswaardige verhalen.

Het is daarom slim als raadsleden investeren in hun relatie met journalisten. Maar hoe doet u dat? En wat levert het op? Moet u journalisten wantrouwen of juist niet? Hoe kunt u als raadslid gebruik maken van de media om inwoners én journalisten te bereiken?

In de workshop 'Media' verkent u uw eigen medialandschap.

- * Welke lokale kranten, websites en radio- en TV-zenders zijn er?
- * Hoe komt u in het nieuws?
- * Is het terecht dat veel raadsbesluiten niet nieuwswaardig zijn en kan de politiek dit veranderen?
- * Hoe werken journalisten? En welke afwegingen maken zij?

Politici willen graag juist en volledig geciteerd worden, maar journalisten bepalen wat in de krant komt. In de praktijk kunt u journalisten wel degelijk sturen. Tijdens deze workshop leert u werken met een duidelijke kernboodschap voor elk interview. Oefeningen, begeleid door een ervaren mediatrainer, zetten u als raadslid op scherp.

SOCIALE MEDIA: KENNISMAKING & STRATEGIE

Sociale media als Twitter, Facebook, LinkedIn, YouTube en weblogs hebben een grote impact op de communicatie tussen mensen en organisaties, op bestuur en bestuursstijlen en op de democratie. Hoe ga je als raadslid om met deze communicatie-omslag? Deze en andere vragen worden beantwoord in deze workshop Sociale media. De workshop wordt in twee varianten aangeboden.

Kennismaking met sociale media

Dit is een interactieve workshop over de kansen en de valkuilen van sociale media. En: welke trends en ontwikkelingen zijn er? Hoe werken andere bestuurders met de nieuwe media? Aan de hand van praktijkvoorbeelden krijgt u een beeld van wat er speelt en hoe het werkt. Wat is de impact van de sociale media bijvoorbeeld in tijden van crises?

Er is ook ruimte om direct aan de slag te gaan. Met twee gesloten (en dus onzichtbare) twitteraccounts wordt er live getwitterd en kennism gemaakt met tekens als RT, #, DM, @ en het vinden van een goede *tone of voice*. Na afloop heeft u inzicht in wat er te koop is op het gebied van sociale media en heeft u uw eerste stappen op dit terrein gezet.

Sociale-mediastrategie

De meesten van u twitteren al, weten in grote lijnen hoe Facebook werkt en zijn vast al aangesloten bij een LinkedIn-groep. Maar daarmee bent u er nog niet. Wilt u als raadslid enig structureel effect sorteren met sociale media, dan is een strategie van belang.

Deze workshop biedt u de laatste stand van zaken in het sociale medialandschap (ontwikkelingen, trends, benchmarking). Daarnaast krijgt u een stappenplan en model aangereikt waarin de implementatie van die strategie centraal staat. Met dat strategisch model gaat u in de workshop praktisch aan de slag.

**MIST U EEN ONDERWERP IN
HET AANBOD? WILT U SPECIFIEK
MET UW RAAD INZOOMEN OP
EEN ACTUEEL THEMA? NEEM DAN
CONTACT MET ONS OP. GRAAG
BEKIJKEN WIJ IN OVERLEG MET U
WAT ER MOGELIJK IS.**

PRAKTISCHE INFORMATIE

Workshops

- * Een workshop vindt incompany plaats, meestal 's avonds en duurt een dagdeel.
- * De meeste workshops worden door één trainer begeleid. Wanneer een gemeenteraad meer verdieping en meer interactie wenst, dan is het mogelijk dat de workshop door twee trainers wordt verzorgd. Ook is het mogelijk dat meerdere dagdelen worden ingepland.
- * De workshops worden aangeboden aan gemeenteraden. Het is niet mogelijk om de workshop aan te bieden aan één fractie binnen een gemeenteraad.
- * De inhoud van de workshops wordt door de trainer met de griffier van de betreffende gemeenteraad voorbesproken en na afloop geëvalueerd.

Docenten

De workshops worden gegeven door zorgvuldig geselecteerde deskundigen, trainers en VNG-medewerkers.

Kosten

Aan de workshops zijn kosten verbonden. De tarieven zijn zo laag mogelijk gehouden. Informatie over tarieven kunt u opvragen bij het Actieprogramma Lokaal Bestuur.

Aanmelden

Bij belangstelling voor één of meer workshops kan de griffier contact opnemen met het Actieprogramma Lokaal Bestuur:

* **via een digitaal keuzeformulier op www.actieprogramma.nl**

* **of telefonisch 070 373 80 20**

Na een intakegesprek, waarin de wensen worden besproken, doet het Actieprogramma Lokaal Bestuur een maatwerkeraanbod.

BENT U ALS RAADSLID GEÏNTERESSEERD IN DEZE WORKSHOPS? NEEM DAN CONTACT OP MET UW GRIFFIER, DIE DE TRAININGS-BEHOEFTEN IN UW GEMEENTERAAD KAN INVENTARISEREN.

Actieprogramma Lokaal Bestuur
p/a Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Postbus 30435
2500 GK DEN HAAG
T 070 373 80 20
E actieprogramma@vng.nl

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

WWW.ACTIEPROGRAMMA.NL
